

## Silvie Rosická: Jak vznikají umělci

Kdyby se na počátku 20. století Londýňané zaposlouchali i do atmosféry města než jen do svých uspěchaných myšlenek, zaslechli by pláč dívky bez hlasu.

Kimya, dívka, jež od narození postrádala hlas, se topila ve své vlastní samotě. Nemít od narození hlas je poněkud zvláštní v tom, že vám ani tolik neschází povídat si s někým jiným. Jistě, jedna věc je, že se skoro nikdo nenamáhal naučit se znakovou řeč, ovšem dívku spíše trápil fakt, že si nemůže povídat sama pro sebe. Nemůže si pro sebe něco zamumat, zazpívat si písničku, natož si vesele zajásat. Nemůže křičet a rvát, mínit nebo jen mrmlat, brumlat či jen prostoprostě mluvit. Nepřijde si sama pro sebe člověkem, jako by nebyla nikdo.

Dnes nad tím přemýšlela tak moc, až se nedokázala přimět ke spánku, tak procházela galerií svého táty, plné obrazů od úžasného Vincenta van Gogha. Měla to tu ráda, svou krásou se tu pyšnilo opravdu několik obrazů, každý vyprávěje svůj malý příběh plný barev a pečlivosti. Zastavila se u umělcových slunečnic, namalovaných v čistém kontrastu. Dívka sice neměla hlas, ovšem rozhodně uměla ocenit nádheru. Sedla si tedy k dílu, črtajíc první náskry květin.

To už zavírala oči, když se jí zdálo, že na jejím rameni spočinulo něco velmi jemného. Jemného, asi jako když se dotknete dlaní vodní hladiny. Mírně sebou trhla, otočila se a před ní se od ucha k uchu usmíval samotný Vincent van Gogh! Promnula si oči, myslíc, že je jen ve snu, a najednou – úplně najednou – se před ní objevil jeden z van Goghových obrazů!

Hvězdná noc vypadala úchvatně, přesně tak jako v galerii, až na jednu výjimku. Byla reálná. Dole ve městě zněla kakofonie usínajícího města, na nebi proplouvaly tahy tmavě modré a s dívčínými vlasy si hrál jemný vítr.

„Co myslíš, není to nádhera?“ ozve se najednou van Gogh. Po vystrašeném pohledu dívky se však trochu začervená.

„Moc se omlouvám, snad bych se měl nejdřív představit. Jsem Vincent, moc mě těší.“

„To já přeci dobře vím,“ odpoví mu Kimya ve znakové řeči, pořád fascinována tím, co se to vůbec děje. „Já jsem Kimya,“ přidá ještě.

„Nejspíš se divíš, co všechno se děje, Kimyo,“ usměje se na ni umělec a po dívčině přikývnutí pokračuje: „Víš, existuje několik míst, jako je tohle, kde se člověk převtělí do obrazu, který ze všech nejvíc miluje. Tohle místo, tady a teď, je vlastně vytvořené tebou, hlavně tvou láskou k umění. Zároveň i proto, že jsi umění potřebovala.“ Na chvíli se odmlčí, jako by dával přednost zvukům města. Dívka bez hlasu se chopí té příležitosti.

Je to skutečně nádherný obraz, naznačí. Vincent se široce usměje. „Děkuju ti, toho si obrovsky vážím. Ale, víš, tohle není jen můj obraz. Tohle,“ říká, rozpráhne ruce na své malované dílo, „je spíš má duše, mé myšlení. Všechny ty tahy štětcem pro mě znamenají odraz mého já. Je těžké to vysvětlit, ale ten obraz není tolik obraz jako spíš já.“ Po těch slovech jako by něco hledal.

Kimya se pořádně zamyslí, pohled upřený na namalované hvězdy. Chce tím van Gogh říci, že jakmile začne malovat, najde samu sebe? Už se ho připravuje zeptat, když se jí náhle před očima objeví nádherné slunečnice.

„Tady, ty jsou jen pro tebe,“ řekne, podáváje dívce krásné slunečnice. „Ale potřebuji, abys mě za to naučila pár slov znakovou řečí, vždy jsem ji chtěl umět.“

Kimya si připadá šťastnější než kdy jindy. Květiny jsou nádherné, žlutější než letní slunce a nabídku přijme horlivým pokývnutím.

Ti dva spolu ještě stráví několik chvil, občas se zasmějí, když se Vincentovi konečně povede věta ve znakové řeči, někdy jen mlčí, obklopeni Hvězdnou nocí. Vincent se jí v polovině drobného rozhovoru zeptá, jaké je její oblíbené jídlo, a když na čtvrtý pokus uhodne, že jsou to palačinky, vesele zajásá. Tím Kimyu rozesměje, jako ostatně několikrát v ten večer. Ke konci už jen polemizují o samotném umění.

„Už budeš muset jít, Kimyo, ale rád jsem Tě poznal,“ řekne náhle Vincent.

„Mockrát ti děkuju,“ naznačí mu Kimya.

„Rádo se stalo,“ odpoví jí Vincent. Než si stačí jen zamávat, vše se rozplyne v temnotě.

„No tak, Kimyo, vstávej přeci,“ je teď to jediné, co je slyšet. „Co tu děláš? Je ráno a potřebujeme jet do školy,“ řekne naléhavě hlas, který už Kimya přiřadí ke svému tátovi.

To už se probere natolik, aby spěšně zamrkala a rychle se vydala do pokoje. I přes ten rázný spěch, jen na minutku se přistihne, jak přemýšlí nad van Goghem. Celé to byl jenom sen, pomyslí si sklesle. A jen co se ta myšlenka stačí objevit v její hlavě, všimne si, že v levé ruce, aniž by si to uvědomila, drží krásné, sytě žluté slunečnice. Zastaví se, usmívajíc se víc než kdy jindy. Je to možné? Celé se to tedy skutečně stalo.

Hned po škole se je Kimya rozhodla namalovat. Bavilo ji to, dokonce tak, že později malovala portréty, místa i přírodu.

Od té doby dívka měla svůj hlas. Tedy ne hlas jako hlas, nýbrž její vlastní hlas. Měla totiž umění. Čím více začala malovat, tím více začala nacházet samu sebe. Každíčký tah štětcem, každý odstín barvy vyjádřil její pocit. Někdy její díla plakala, jindy naopak jásala, zpívala či křičela. Ale jedno bylo hlavní. Kimya už nikdy nebyla sama. Ne protože kolem ní

nebyli lidé, nýbrž protože našla samu sebe. Ostatně, takhle se přeci tvoří umělci. Najdou sami sebe v něčem jiném než jen v odraze zrcadla. Umělci totiž nehledají své tělo, protože jediné, po čem prahnou, je jejich hlas. A možná, až někdy vaše kroky povedou ulicemi Londýna, uslyšíte hlas dívky, jež našla svůj hlas.